

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
-------------	---

Część I

Niebezpieczne zachowania kierowców w różnych ujęciach w psychologii transportu	
--	--

Rozdział I

<i>Pojęcie niebezpiecznego zachowania kierowców</i>	17
1.1. Pojęcie niebezpiecznego zachowania w wybranych koncepcjach psychologii organizacji	17
1.2. Motoryzacyjny rozwój jako czynnik stymulujący badania nad niebezpiecznymi zachowaniami w ruchu drogowym	28

Rozdział II

<i>Modele niebezpiecznych zachowań kierowców</i>	31
2.1. Analiza niebezpiecznych zachowań w kategoriach charakterystyki ruchu drogowego jako systemu	33
2.2. Zachowanie w ruchu drogowym rozumiane jako wynik automatycznej regulacji	35
2.3. Zachowanie jako efekt funkcjonowania dynamiczno-strukturalnego systemu	37
2.3.1. Zachowanie jako efekt warunkowania bodziec – zaprogramowanie reakcji Burkardta	37
2.3.2. Niebezpieczne zachowanie kierowcy w ujęciu Jamesa Fella	38
2.4. Modele ujmujące zachowanie w ruchu drogowym jako proces sekwencyjny	42

Rozdział III

<i>Niebezpieczne zachowania rozumiane jako efekt błędów w systemie ruchu drogowego</i>	43
3.1. Koncepcja wypadkowości uwarunkowanej podmiotowo	44
3.2. Agresja i jej związki z niebezpiecznym zachowaniem	49
3.2.1. Badania nad weryfikacją Kwestionariusza Zachowania Kierowców	53
3.2.2. Badania nad poszukiwaniem związków między popełnianiem błędów a różnymi cechami jednostki	56

3.2.2.1. Badania nad stanami afektywnymi w ruchu drogowym.....	57
3.2.2.2. Inne cechy powiązane z dysfunkcjami zachowania.....	59

Rozdział IV

<i>Niebezpieczne zachowania kierowców z perspektywy wybranych teorii psychologii transportu</i>	63
4.1. Niebezpieczne zachowania ujęte z perspektywy procesów poznawczych	64
4.2. Hierarchiczna teoria niebezpiecznych zachowań van der Molena i Böttichera	70
4.3. Koncepcja Ranneya oraz jej przełomowe znaczenie w rozumieniu i badaniu niebezpiecznych zachowań użytkowników dróg	75
4.4. Hierarchiczna i wielopoziomowa teoria zachowania w ruchu drogowym Keskinena i Hatakki	82
4.5. Zachowanie w ruchu drogowym wyjaśniane na podstawie mechanizmów motywacyjnych	87
4.6. Zachowanie w ruchu drogowym wyjaśniane z perspektywy teorii uczenia się	101

Rozdział V

<i>Zachowania w ruchu drogowym w ujęciu psychologii społecznej</i>	111
5.1. Społeczna tolerancja dla zagrożenia w ruchu drogowym	117
5.2. Teoria zaplanowanego działania i jej wpływ na badania w psychologii transportu.....	120

Rozdział VI

<i>Zachowania ryzykowne w ruchu drogowym</i>	131
6.1. Pojęcie ryzyka w psychologii transportu	132
6.1.1. Postrzeganie ryzyka w ruchu drogowym.....	135
6.1.2. Podejmowanie ryzyka w ruchu drogowym	142
6.1.3. Ryzyko w ruchu drogowym jako interakcja złożonych procesów	146
6.2. Koncepcja Carla G. Hoyosa	147
6.3. Kompensacyjne teorie podejmowania ryzyka	153
6.3.1. Model subiektywnego i obiektywnego ryzyka Klebelsberga.....	155
6.3.2. Homeostatyczna teoria ryzyka J.G. Wilde'a	159

Część II

Metodologia oraz wyniki badań własnych nad czynnikami niebezpiecznych zachowań kierowców w ruchu drogowym

Rozdział VII

<i>Metodologia badań</i>	169
7.1. Cele, założenia i hipotezy badawcze.....	169
7.2. Charakterystyka próby badawczej	172

Rozdział VIII

<i>Narzędzia badawcze</i>	181
8.1. Kwestionariusz Niebezpiecznych Zachowań Kierowców (KNZK-2006)	181
8.1.1. Operacjonalizacja niebezpiecznych zachowań kierowców	181
8.1.2. Kwestionariusze do badania niebezpiecznych zachowań	183
8.1.3. Wskaźniki pomiarowe niebezpiecznych zachowań	186
8.1.4. Charakterystyka psychometryczna KNZK-2006.....	190
8.2. Poszukiwanie doznań jako cecha a niebezpieczne zachowania kierowców	201
8.2.1. Skala Poszukiwania Doznań.....	209
8.2.2. Charakterystyka psychometryczna Skali Poszukiwania Doznań (SSS-V).....	211
8.3. Cechy osobowości a niebezpieczne zachowanie	214
8.4. Cechy temperamentu a niebezpieczne zachowanie	218
8.4.1. Metody pomiaru temperamentu ujmowanego jako konstrukt psychologiczny i właściwości ośrodkowego układu nerwowego (OUN).....	220
8.4.2. Narzędzia pomiaru temperamentu w ujęciu biologicznym	225
8.4.2.1. Kwestionariusz Osobowości Eysencka (EPQ-R)	225
8.4.2.2. Zrewidowany Kwestionariusz Temperament Charakter (TCI-R)	229
8.5. Deklarowane wartości a niebezpieczne zachowanie.....	239
8.5.1. Podstawy teoretyczne kwestionariusza badania wartości	240
8.5.2. Własności psychometryczne kwestionariusza do badania wartości (PVQ)	243
8.6. Wybrane metody badania kierowców wykorzystane w badaniach własnych.....	249
8.6.1. Kwestionariusz Zachowań Kierowców M. Parry'ego.....	249
8.6.2. Kwestionariusz do badania Orientacji na Dominację Społeczną (SDO).....	251
8.6.2.1. Założenia teoretyczne Kwestionariusza Orientacji na Dominację Społeczną.....	251
8.6.2.2. Własności psychometryczne SDO.....	256
8.7. Zastosowane metody analizy statystycznej.....	257

Rozdział IX

<i>Cechy społeczno-demograficzne, wypadkowość oraz wykonywanie czynności drogoplanowych a niebezpieczne zachowania</i>	259
9.1. Cechy społeczno-demograficzne a niebezpieczne zachowania	270
9.2. Wypadkowość uwarunkowana podmiotowo a niebezpieczne zachowania	282
9.3. Dystraktory a niebezpieczne zachowanie	291
9.4. Wnioski	299

Rozdział X

<i>Dyspozycje, wartości oraz wybrane czynniki społeczne jako korelaty i predyktory poszczególnych wymiarów zachowania</i>	303
10.1. Korelaty niebezpiecznych zachowań	303
10.1.1. Korelaty niebezpiecznych zachowań powiązane z tendencją do podejmowania ryzyka	304
10.1.2. Korelaty niebezpiecznych zachowań powiązane z orientacją na wykonanie zadania	308
10.1.3. Korelaty niebezpiecznych zachowań powiązane z orientacją na dominację drogową	311
10.1.4. Korelaty niebezpiecznych zachowań szacowane za pomocą skali syntetycznej KNZK-2006	314
10.2. Predyktory niebezpiecznych zachowań	320
10.2.1. Modele regresji wyjaśniające niebezpieczne zachowania predyktorami dyspozycyjnymi	320
10.2.1.1. Wpływ cech dyspozycyjnych na tendencję do podejmowania ryzyka	321
10.2.1.2. Wpływ cech dyspozycyjnych na orientację na wykonanie zadania	330
10.2.1.3. Wpływ cech dyspozycyjnych na dominację drogową	332
10.2.1.4. Dyspozycyjne uwarunkowania zmiennej syntetycznej niebezpiecznych zachowań	334
10.2.2. Modele regresji wyjaśniające niebezpieczne zachowania predyktorami odnoszącymi się do wartości	339
10.3. Korelaty i determinanty wybranych społecznych czynników niebezpiecznych zachowań	344

Rozdział XI

<i>Dyspozycje i wartości w modelach wyjaśniających niebezpieczne zachowania kierowców</i>	349
11.1. Modele ścieżek wymiarów niebezpiecznych zachowań	349
11.2. Ku modelowi poznawczych czynników zachowania	369
Zakończenie	375
Bibliografia	379